

Nr 184.

Av herr **Ernfors m. fl.**, om pension åt länsarkitekten *M. Dahlander*.

1917 års riksdag beslutade inrättande av länsarkitektbefattningar och beviljade anslag för anställande av fem sådana. Till denna befattning inom Kopparbergs län antogs arkitekt Magnus Dahlander med sagda län som verksamhetsområde, vilket dock år 1932 utökades att jämväl omfatta Västmanlands och Gefleborgs län.

Dahlander, som under året uppnår en ålder av 70 år, har hos kungl. byggnadsstyrelsen anhållit om avsked från sin befattning från och med 30 juni 1932 och samtidigt hemställt om att det måtte beviljas honom en lämplig pension för sin återstående livstid. Byggnadsstyrelsen har för sin del tillstyrkt ansökan och hemställt, att Dahlander måtte beviljas en pension, som på i styrelsens skrivelse beräknat sätt borde utgöra 2,124 kronor per år.

Statskontoret har likaledes tillstyrkt att pension måtte beredas Dahlander, men med på i deras skrivelse angiven grund föreslagit att pensionsbeloppet borde utgöra 1,836 kronor pr år.

Kungl. Maj:t har emellertid avslagit Dahlanders anhållan.

Dahlander har, som synes av i bilagor närslutna handlingar, ej längre tjänstetid än sammanlagt 15 år, men då han innehaft sin nuvarande befattning sedan densamma inrättande, anse vi det rättvist att han, då han nu godvilligt frånträder sitt uppdrag och därmed bereder plats för en yngre kraft, beredes pension för sin återstående livstid. Såsom bilagor närslutas avskrift av 1) kungl. byggnadsstyrelsens yttrande den 10 nov. 1931 och 2) kungl. statskontorets yttrande den 25 nov. 1931.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen må bevilja länsarkitekten i Kopparbergs, Västmanlands och Gäfleborgs län, Magnus Dahlander, en årlig pension av 1,836 kronor pr år att utgå från allmänna indragningsstaten, räknat från den dag han avgår från befattningen.

Stockholm den 20 januari 1932.

O. A. Ernfors.

Ernst Åström.

Em. Bjurström.

Hj. Halvarsson.

C. A. Carlsson.

Ernst Dalberg.

Carl Eriksson.

Alfred Petré.

David Norman.

Avskrift av avskrift.

TILL KONUNGEN.

I skrivelse till byggnadsstyrelsen den 1 oktober 1931 har länsarkitekten i Kopparbergs, Västmanlands och Gävleborgs läns länsarkitekt-distrikt Magnus Dahlander gjort framställning i syfte att han, som under år 1932 fyllde 70 år och som efter utgången av det honom nu meddelande förordnandet såsom länsarkitekt icke vidare önskade komma i fråga till dylikt förordnande, måtte efter upphörandet av sin statsanställning komma i åtnjutande av pension.

Enligt företett åldersbetyg är Dahlander född den 2 augusti 1862.

Från och med den 1 december 1920 har Dahlander innehaft byggnadsstyrelsens förordnande såsom länsarkitekt, och var Dahlander en av de fem först tillsatta befattningshavare i den nya institutionen.

Dahlanders länsarkitekt-distrikt omfattande ursprungligen endast Kopparbergs län men utökades under år 1922 med Västmanlands län och från och med år 1923 med ytterligare Gävleborgs län.

Länsarkitekternas arvoden bestridas från hittills årligen för ändamålet anvisade extra förslagsanslag och bestämmas för varje budgetår av Eders Kungl. Maj:t. Dahlanders arvode bestämdes sålunda från början till 5,000 kronor för år, men sänktes för första halvåret 1923 samt budgetåren 1923/1925 till 4,000 kronor för år för möjliggörande av en höjning av arvodet till länsarkitekten i Stockholms län. Från och med budgetåret 1925/1926 har emellertid det årliga arvodet åter utgått med 5,000 kronor, på vilket beräknas författningens enligt dyrtidstillägg.

Såsom genom intyg av byggnadschefen Lindh i egenskap av förutvarande byggnadschef hos arméns kasernbyggnadsnämnd bestyrkes, har Dahlander under tiden den 1 maj 1914—30 september 1917 eller i 3 år 5 månader varit anställd såsom nämndens arkitekt och chef för nämndens ritkontor. Då Dahlander med utgången av innevarande budgetår innehaft befattningen såsom länsarkitekt i 11 år 7 månader, har Dahlander alltså vid nämnda tidpunkt varit i statens tjänst i sammanlagt 15 år.

Byggnadsstyrelsen kan vitsorda, att Dahlander städse med utmärkt skicklighet samt största nit, samvetsgrannhet och plikttrohet fullgjort sina åligganden såsom länsarkitekt i det omfattande och betungande distriktet.

Byggnadsstyrelsen har inhämtat länsstyrelsernas i de till distriktet hörande länen yttrande med anledning av Dahlanders nu föreliggande framställning, och hava samtliga länsstyrelser tillstyrkt densamma.

Jämväl byggnadsstyrelsen, som finner det lämpligt, att Dahlander, som den 2 augusti 1932 fyller 70 år, då frånträder sin statstjänst och ersättes av yngre arbetskraft, vill på det livligaste tillstyrka, att pension tillerkännes Dahlander från och med den 1 juli 1932, då hans förordnande såsom länsarkitekt sålunda kommer att upphöra.

Vidkommande pensionens storlek har länsstyrelsen i Västmanlands län föreslagit ett belopp av 2,448 kronor och har länsstyrelsen vid sin beräkning av grundbeloppet utgått från 80 % av Dahlanders arvode å 5,000 kronor såsom länsarkitekt. Länsstyrelsen anser vidare, att Dahlander kan för pensionens bestämmande anses hava varit i statens tjänst halva den tid, som i regel

erfordras för erhållande av pension, vilket byggnadsstyrelsen finner skäligt med hänsyn till att länsarkitektinstitutionen inrättades först år 1920 samt till Dahlanders jämförelsevis höga ålder vid sitt första förordnande.

Då länsstyrelsen höjer pensionsbeloppet 2,000 kronor med hänsyn till gällande bestämmelser till 2,448 kronor, avser länsstyrelsen härmed en tillämpning av kungl. kungörelserna den 15 juni 1929, nr 360, och den 18 juni 1925, nr 280, och stöder sig länsstyrelsen även, enligt vad byggnadsstyrelsen inhämtat, på ett liknande förfarande i ett tidigare pensionsärende (se nådiga propositionen nr 47 år 1924, punkt 2, samt riksdagens skrivelse i anledning härav nr 108, punkt 13 b).

Byggnadsstyrelsen finner för sin del det av länsstyrelsen i Västmanlands län sålunda föreslagna pensionsbeloppet 2,448 kronor i och för sig fullt skäligt.

För den händelse emellertid Eders Kungl. Maj:ts icke skulle finna den av länsstyrelsen i Västmanlands län använda beräkningen av pensionsunderlaget efter 80 % av arvodet i detta fall kunna komma i tillämpning, skulle utgångspunkten för beräkningen vara $\frac{2}{3}$ av arvodet. Med 15 tjänsteår av, enligt vad ovan framhållits, såsom erforderliga i detta fall ansedda trettio skulle pensionen uppgå till 1,666 kronor 67 öre. Möjligen bör viss avräkning härå göras för icke erlagda pensionsavgifter, men vill styrelsen påpeka, att så tydligen icke förfarits i det ovan berörda tidigare pensionsärendet. Till sistnämnda summa skulle läggas dels 120 kronor enligt § 1 i kungl. kungörelsen den 15 juni 1922, nr 360, och dels 241 kronor enligt tabell A i kungl. kungörelsen den 18 juni 1925, nr 280, varefter summan 2,027 kronor 67 öre ytterligare höjes med 5 % enligt § 4 c) i sistnämnda kungörelse. Slutsumman 2,129 kronor 5 öre läser härefter böra avrundas till tal jämt delbart med 12, eller till 2,124 kronor.

Med överlämnande av länsarkitekten Magnus Dahlanders förevarande framställning jämte övriga till ärendet hörande handlingar till Eders Kungl. Maj:ts nådiga prövning får byggnadsstyrelsen i underdånighet hemställa, att Dahlander måtte från och med den 1 juli 1932 beredas pension till högsta möjliga belopp.

I ärendets slutliga handläggning hava byggnadsråden Nilsson, Hjorth och Linden samt byggnadschefen Lindh deltagit.

Stockholm den 10 november 1931.

Underdånigst

Ivar Tengbom.

Christian Lovén.

Sten Zethelius.

Avskrift av avskrift.

Ang. beredande av pension åt länsarkitekten M. Dahlander.

I propositionen nr 258 blev frågan om inrättande av länsarkitektbefattningar förelagd 1917 års riksdags prövning; och beviljades då anslag för anställande av fem länsarkitekter. Av vad som förekommit såväl då som även sedermera under institutionens successiva utbyggnad från att till en början mera försöksvis tillämpas i ett fåtal län fram till dess nyligen genomförda utsträckning till samtliga län synes framgå, att länsarkitekterna icke tänkas uteslutande sysselsätta för statens räkning, utan att de skulle hava tillfälle till enskild praktik vid sidan av statsanställningen samt att befattningarna alltså äro att betrakta såsom bitjänster, ett förhållande som också bestyrkes därav att årsarvodet i regel icke överstiger 5,000 kronor. Detta förhållande är ägnat att framkalla en viss tvekan, huruvida det kan vara befogat, att staten för en sådan befattnings innehavare bereder pension.

Emellertid har en grupp befattningshavare, som i avseende å tjänstens ställning är jämförbar med länsarkitekterna, nämligen domänintendenterna sedan länge ansetts böra förses med pension, när de efter tjänstetid av 20 år eller däröver vid framskriden ålder lämna anställningen; och med hänsyn härtill vill statskontoret icke principiellt motsätta sig att pensionering av länsarkitekt må ifrågakomma. I föreliggande fall möter emellertid vidare betänkligheten, att sökanden kan räkna tjänstetid såsom länsarkitekt allenast sedan den 1 december 1920; och även om härtill lägges den tid av inemot 3 $\frac{1}{2}$ år, varunder han varit arkitekt hos arméns kasernbyggnadsnämnd, blir sökandens tjänstetid, då han, såsom är avsett, lämnar länsarkitektbefattningen med utgången av nu löpande budgetår, allenast 15 år. Om man beträffande detta spörsmål kan ansluta sig byggnadsstyrelsens uppfattning, att den korta tjänstetiden icke bör utgöra hinder för pensioneringen i detta fall, enär tjänstetiden är beroende af institutionens kortvariga tillvaro, så återstår frågan om pensionsbeloppet. Även i detta hänseende vill det synas statskontoret, som om man lämpligen skulle kunna taga domänintendenternas pensionering till förebild. Under förutsättning av 20 tjänstår plägar domänintendent i pension numera erhålla 2,448 kronor, som framgår exempelvis av 1931 års riksdags beslut i anledning av vad som föreslagits under punkt 13 i propositionen nr 153 om pension åt domänintendenten E. A. Lindblad. Med hänsyn till sökandens allenast 15-åriga tjänstetid bör beloppet i detta fall bliva $\frac{15}{20}$ av nyssnämnda pension eller alltså 1,836 kronor. Detta belopp synes stå i ganska lämpligt förhållande till sökandens avlöning och omfattningen av hans arbete i statens tjänst.

Stockholm den etc.

Ericsson.

Leijonhuvud

/Peyron.